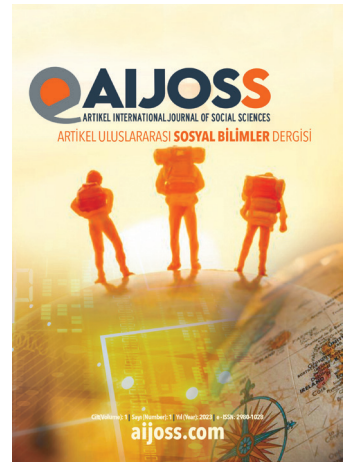

ARTIKEL INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES -AIJOSS

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7706100>

INTJOS 2023; 1 (1) :5-12

Resim Sanatında Toprak Unsuru Çalışan Türk Ressamlardan İnceleme: Yalçın Gökçebağ Eserlerine Sanatsal Bakış¹

- Dr. Öğr. Üyesi, Yıldırım Onur ERDİREN²

ÖZET: Resim sanatı, geçmişten günümüze kadar süregelen, duygu ve düşüncelerin belli bir estetik kaygı çerçevesinde dışavurumunu sağlayan bir sanat türüdür. Bu türe yansıyan birçok unsur söz konusudur. Bu unsurlardan biri de topraktır. Toprak unsurunu genellikle bir resim türü olan peyzaj (manzara) temalı resimlerde görmekteyiz. Toprağı eserlerinde doğadaki diğer unsurlarla ahenkle birleştirerek tüm gerçekçiliğiyle ya da stilize ederek ve yer yer soyutlayarak kullanan Yalçın Gökçebağ önemli resim sanatçılarından biridir. Sanatçı, genellikle doğayı ve toprağı anlattığı eserlerinde, farklı tonları kullanarak toprağı farklı bakış açıları getirmiştir. Bu çalışmada, Yalçın Gökçebağ'ın toprak unsurunu resmettiği eserlerde toprağın kullanım biçimi, anlatımı ve yansımaları incelenmiştir.

Anahtar sözcükler: Resim sanatı, toprak, Yalçın Gökçebağ.

Makalenin türü: Araştırma

Geliş tarihi: 23.01.2023 / **Kabul Tarihi:** 17.02.2023 / **Yayın Tarihi:** 24.02.2023

An Investigation of Turkish Religions Working In South Art of Art: Artistic Overview of Yalçın Gökçebağ Works

ABSTRACT: The art of painting is an art form that lasts from day to day and provides expression in the frame of a certain aesthetic concern of emotions and thoughts. There are many elements reflected in this species. One of these elements is the soil. We see the earth element in landscape-based pictures, which are usually a picture type. Yalçın Gökçebağ is one of the most important painting artists who combines harmony with other elements in nature in their works and uses them

¹ Halk Kültüründe Toprak Uluslararası sempozyumunda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi / Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, yoerdiren@nku.edu.tr ORCID: 0000-0001-7446-0454

Kaynak gösterimi için:

ERDİREN Y.O. (2023). Resim Sanatında Toprak Unsuru Çalışan Türk Ressamlardan İnceleme: Yalçın Gökçebağ Eserlerine Sanatsal Bakış; Artikel International Journal of Social Sciences -AIJOSS 1, s.1 c. 1 ISSN: 2980-1028

with all realism or by styling and isolating them in some places. The artist has brought different views to the soil, using different tones, in his works, which usually describe nature and land. In this study, Yalçın Gökçebağ studied the form, description and reflections of the use of soil in the works depicting the earth element.

Key words: *Pictorial art, soil, Yalçın Gökçebağ.*

Type of article: Research

Received: 23.01.20223 / **Accepted:** 17.02.2023 / **Published:** 24.02.2023

1. GİRİŞ

İnsanlık tarihi boyunca resim sanatı iletişim açısından önemli bir rol oynamaktadır. Resim sanatı, kültürler arası ilişki edinme açısından sanatın en önemli oyuncusu rolünde olduğunu söyleyebiliriz. Resim sanatında, resmin türleri önemli rol oynamaktadır. Bu incelemede resmin bir türü olan peyzaj (manzara) toprak unsurunu incelememiz bakımından önemli noktadır. Yalçın Gökçebağ, peyzaj türünü kullanan nadir sanatçılardan biri olmuş olup, eserleri bazen gerçekçiliği yansıtmış, bazen de stilize edilmiş olarak görmekteyiz. Böylece bu çalışmada, Yalçın Gökçebağ eserlerine sanatsal açıdan nasıl bakmamız gerektiği irdelenecektir.

1.1. Resim Sanatı

Resim sanatı insanoğlunun gelişimde çok önemli bir yere sahiptir. İnsanın duygu, düşünce ve estetik kaygılarla ifade ettiği bir türdür. Resmin sanatının birden fazla türü vardır. Bunlar; portre, figüratif, iç mekan, soyut, natürlük ve peyzaj'dır. Bu türler geçmişten günümüze kadar farklı ifade edilişleri olmuştur. Bu türlerin idrak edilmesi dönemsel resmedilen resimlerin daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır. Resim sanatı, Paleolitik dönemde bir iletişim aracı olarak kullanılmıştır. Konuşma yetisine henüz sahip olmayan insanoğlu duygularını, düşüncelerini ve dışa aktarmak istediklerini iletme yolu olarak mağara duvarlarına belli başlı unsurları resmederek ifade etmeyi tercih etmişlerdir. İlk insanoğlu yaşadıkları ya da barındıkları mekânlar olan mağara duvarlarına gündelik uğraşları olan avlanma sahnelerini, av hayvanlarını (Resim 1,2) ve kullandıkları metotları stilize ederek (soyutlanmış) biçimde resmetmişlerdir. Bunun nedeni, yaşadıkları zorlukları diğerleri ile paylaşmak ya da günümüzde de bazı kültürlerde görülebilen büyücülerin kullandığı gibi, büyüselleme amaçlı olabilir. Hayvanları bu yolla etkileyeceklerini ve daha basit bir şekilde avlayabileceklerini düşünmüş olabilirler. Bu yolla resmedilen figürler halen günümüzde incelenmektedir. Bu incelemeler hem sanat tarihi açısından hem de sanat eleştirisi açısından oldukça önemlidir. Mağara resimleri ilk insanoğlunun yaptıklarını, inançlarını, duygularını ortaya koyan bir ifade aracı olarak görülebilir. "İlkel toplumların kafasını anlamaya çalışmadan; onları, imgeleri, bakılacak güzel şeyler olarak değil, kullanılacak ve güç dolu nesnelere gibi görmeye iten yaşantıyı kavramadan, sanatın bu yabansı başlangıçlara girmeyi umudumuz" (Gombrich, 1986; s. 20). Dönem içerisinde sanat farklı zamanlarda ihtiyaç ve zevkler doğrultusunda evrime uğramıştır. Dönem dönem bir belge unsuru taşıırken bazen de sırf görsel zenginlik bakımından icra edilmiştir. Mağara dönemi ile başlayan bu süreç, Yunan ve Mısır gibi uygarlıklar ile devam eder. Gotik ile Avrupa'da başlayan serüvenine, Rönesans ve Barok'un estetik kaygılarını oluşumları izlenebilir. Bu dönemlerde dinin

ve kilisenin baskıcı tutumundan dolayı sadece kilisenin siparişleri ile dini konuların resmedildiği gözükmemektedir. Böylelikle resim sanatının çağlar boyu nasıl geliştiği açıkça görülmektedir.

1.2. Yalçın Gökçebağ

Yalçın Gökçebağ, 1944'te Denizli'de doğdu. 1958 yılında Çağa Resim Seminerine katıldı. Daha sonra 1963 senesinde Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Resim Bölümü'nden mezun oldu. 1971'de TRT'de kameraman olarak çalışmaya başladı. 1990 ODTÜ Güzel Sanatlar Bölümünde öğretim görevlisi olarak çalışmaya başladı. 12'si yurtdışında olmak üzere toplam 60'ye yakın kişisel sergi açtı, çok sayıda karma sergiye katıldı. 6 yarışmalı sergide ödül kazanan ödülleri arasında DYÖ Resim ve Heykel ödülü ve Devlet Resim ve Heykel başarı ödülleri sayılabilir. Sanatçı Ankara'da Armoni Sanat Galerisi'ndeki atölyesinde çalışmalarını sürdürmektedir.

1.3. Yalçın Gökçebağ Eserlerinde Toprak Unsuru

Yalçın Gökçebağ eserlerine baktığımızda resmin türü olan peyzaj (manzara) olarak görmekteyiz. Gökçebağ, toprak unsurunu peyzaj çalışmalarında yansıtmıştır. Eserlerinde genellikle yağlıboya ve pastel boya çalışmaları görmekteyiz. Tasarımın hammaddesi olan renk, ton kavramlarını eserlerinde görmekteyiz. Gökçebağ, toprak unsurunu ton kullanarak bazen gerçekçi bazen de soyutlatayak resmetmiştir.

Yalçın Gökçebağ eserlerinden örneklere bakacak olursak;

İlk eserde, Yalçın Gökçebağ'ın 2013 yılında yaptığı peyzaj çalışmasını görmekteyiz. Eserde resmin türü olan figüratifler yer almaktadır. Teknik bakımdan pastel boya ile yapılmıştır. Toprak renk olarak gerçekçiliği yansıtmıştır. Toprak unsurunda ton kullanılmıştır.

Resim 1. Yalçın Gökçebağ, Pastel, 2013, 35x50cm.

İkinci eserde, yine bir peyzaj çalışması görmekteyiz. Bu eserde birden fazla figüratif yer almaktadır Teknik olarak ise, yağlı boya ile yapılmıştır. Tema, toprakla uğraşan figüratiflerdir. Kullanılan renkler tüm gerçekçiliğini yansıtmaktadır. Toprak renklerinde farklı tonlar kullanılmıştır. Kullanılan renkler birçok farklı rengin birleşimidir.

Resim 2. Yalçın Gökçebağ, Tuval üzerine Yağlı boya, 80x100 cm.

Üçüncü eserde, peyzaj (manzara) çalışmasını görmekteyiz. Yine birden fazla figüratif (insan) lar yer almaktadır. Teknik olarak Yağlı boya kullanılmıştır. Toprak unsuru, gerçekçi bir renk olarak kullanılmıştır. Kahve tonlarının geçişlerini başarılı bir şekilde görmekteyiz.

Resim 3. Yalçın Gökçebağ, Tuval üzerine Yağlı boya, 80x100 cm.

Ressam Yalçın Gökçebağ'ın eserlerinde toprak unsurunu sıkça görmekteyiz. Sanatçının bu eserinde toprağın yeşiller bütünleşmesini etkileyici bir biçimde görmekteyiz. Eser tuval üzerine Yağlı boya tekniği ile yapılmıştır. Yeşilin tonları açıktan koyuya olarak yansımıştır. Figüratif çalışmalarını bu eserde de görmekteyiz. Tema olarak, toprakla uğraşan figüratifler olarak görülmektedir.

Resim 4. Yalçın Gökçebağ, Tuval üzerine Yağlı boya, 80x100 cm.

Son olarak, bu eserde yine peyzaj (manzara) türünü görmekteyiz. Eserde toprağın yeşilin birçok tonunun birleşmesini görmekteyiz. Bazı nesnelere gerçekliğin dışına çıkıp özellikle ağaçlar stilize edilerek yansıtılmıştır. Tema olarak, figüratifler tarafından yıkanan ve yayılan halı veya kilimler söz konusudur. Halı ve kilimlerin desenler oldukça gerçekçi renklerle yansıtılmıştır.

Resim 5. Yalçın Gökçebağ, Tuval üzerine Yağlı boya, 50x60 cm.

2. YÖNTEM

Bu çalışmanın yöntemi, literatür tarama, metin inceleme, kütüphane ve internet araştırmasıdır. Bu bildirinin temel eksenini resim sanatında toprak unsuru çalışan türk ressamından olan Ressam Yalçın Gökçebağ'ın eserlerine sanatsal bir bakış niteliğindedir.

Çalışmada ilk adım, resim sanatının ne olduğu ve Yalçın Gökçebağ'ın yaşamı ve eğitim hayatını anlatılacaktır. Bu adımda Yalçın Gökçebağ kimdir, hangi eserleri üretmiştir sorularının yanıtları verilecektir.

Bu açıklamalar yapıldıktan sonra, Yalçın Gökçebağ'ın çalışmalarından örnekler göreceğiz. Yağlı boya ve pastel boya çalışmalarından örnek görselleri inceleyeceğiz.

Son olarak, Yalçın Gökçebağ'ın eserlerinde toprak unsurunu nasıl yansıttığını sanatsal olarak nasıl incelememiz gerektiğine dair bilgiler görmüş olacağız.

3. SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak, resim sanatının önemi belirtilerek, ressam Yalçın Gökçebağ'ın eserleri incelenmiştir. Metinde örnekleri verilen eserlere sanatsal bir bakış bu çalışmada önemli rol oynamıştır. Eserlere baktığımızda, resmin türü, tekniği, yılı, hammadde ve ilke olarak sanatsal bir bakış getirilebilmektedir. Sanatçının her bir eseri farklı resmin türlerine sahip olup farklı şekilde yorumlanabilir ve eleştiri getirilebilir. Sanatçı gördüğümüz üzere toprak unsurunu peyzaj (manzara) resimlerini tuvale başarılı bir şekilde yansıtmıştır.

Bu çalışmada, Yalçın Gökçebağ'ın toprak unsuru taşıyan eserlerini sanatsal olarak incelenmiştir. Bundan sonraki yapılacak çalışmalarda, Yalçın Gökçebağ'ın toprak unsuru taşıyan eserlerini felsefik boyutta incelemenin faydalı olacağı kanısındayız.

KAYNAKÇA

Grombrich, E. H. (2014). *Sanatın Öyküsü*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Tunali, İ. (2012). *Estetik*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Üner, Ö. (2013). *Resmin Temelleri*. İstanbul: Say Yayınları.